

JAUNJELGAVAS NOVADA TŪRISMA VĒSTIS

JAUNJELGAVA, DAUDZESE, SECE, SĒRENE, STABURAGS, SUNĀKSTE

Sagatavoja Anita Dāldere, tūrisma informācijas punkta vadītāja

Jaunjelgavas
novada domes
informatīvs
izdevums
2016. gads

*Lai krāsainiem iespaidiem
piepildīta jaunā tūrisma
sezona!*

„Pārnovadu uzņēmēju dienās”, kas norisinājās Aizkrauklē šā gada 19. martā, „Skrīveru saldumu” stendā nopirku mums jau tik ļoti pierastās un tradicionālās „Skrīveru Gotiņa” konfektes (lielās), attinot vajā konfektes papīru, tur, protams, iekšā bija tik ierastā brūnā konfekte, bet virsējā papīra iekšpusē rotāja šoreiz nevis tik ierastās tautas dziesmas, bet burvīgs Laimoņa Vāczemnieka dzejolis; lipīgo konfektes papīru neuzdrošinājos saburzīt un iemest atkritumkastē, pirms nebiju uz tīras lapas pārakstījusi šo dzejoli:

„Mums ticis viszilākais ezers
Un rudākais rudzu lauks,
Visbaltākā bērzu birze,
Vismelnākais rupjmaizes klaips.
Un tieši Latvijai ticis
Vissvētākais debesu jums,
Jo savu skaistāko zemi
Dievs ir atdevis mums.”

Jaunjelgavas novads mums – šeit dzīvojošajiem – arī šķiet tik ierasts un pierasts, ka varētu domāt – nekas jauns vairs šeit nav atklājams, viss ir zināms un pārsteigumu nebūs. Un tomēr pārsteigumi ir ik uz soļa! Arī šogad, kā ierasts, aicinu Jūs iepazīt mūsu pašu novada un visas Sēlijas tūrisma objektus, „medīt”, braucot pa ceļiem un celiņiem skaistās un īpašās noskaņas – ābeļu un pieneņu ziedēšanas trakumu, mākoņu grēdas, ainavu pirms un pēc negaisa, saullēktus un saulrietus, miglas vālus – it kā tik ierastas un tajā pašā laikā neparasti skaistas lietas! Tagad, kad rakstu šīs rindas, dabas koncertzālē katru vakaru izbaudāmi varžu un lakstīgalu koncerti, un ne tikai šo konkrēto sugu, visa dzīvā radība bez it nekādas sāncensības izdzied savu dzīvesprieku – pasaulē izlejot miljoniem skaņu – kam ausis, tas lai dzird! Arī dzejnieci Āriju Elksni

šie koncerti neatstāja vienaldzīgu, un tapa rindas:

„Cik jauki naktīs vārdes kurkst,
Kurkst kā pirms miljons gadiem,
Un mēness – debess zelta acs
Uz viņām laipni skatās.
Ne mēnesi, ne kurkstus šos
Nav mainījušas modes.
Ir lietas, kuras – ticiet man –
Ne rūsa ēd, ne kodes.

Un siltās naktīs vārdes kurkst,
Kurkst kā pirms miljons gadiem,
Kad alas priekšā klausījās
Tās mani tālie radi.”
/Ā. Elksne/

Priecē, ka mūsu novadā nupat atvērta **jauna brīvdienu māja** ar šarmantu interjeru „Trīs istabas” (Sērenes pagastā), kuras saimniece A. Arkliņa aicina savus viesus baudīt Dieva gleznu aiz loga; apskates objektiem klāt nācis vēl viens burvīgs **daiļdārzs** mūsu novadā (daiļdārza apskati savlaicīgi jāpiesaka pa tālr.: 29648017 (Agrita L.) Daudzeses pagasts, „Gundegas”).

Agritas Laizānes daiļdārzs.

Arī **Jūgu purva labiekārtotā taka** ir kļuvusi par populāru objektu, kuru jau apciemojuši daudzi, un daudzi joprojām plāno turp doties, esmu dzirdējusi daudzas sajūsmas pilnas atsauksmes par tur redzēto – sūnu, viršiem, ūdens nokrāsām lāmās, tur izjusto – pārpasaulīgu mieru! Plašāka informācija par to, kas apskatāms Jaunjelgavas novadā un Sēlijā, ir pieejama vietnē www.jaunjelgava.lv, sadaļa *Tūrisms*. Lai jautrā kompānijā kāds krāsains ceļojums ikvienam no Jums arī šovasar! Lai Ārijas Elksnes dzejolis „Otrreiz” Jums ir kā ceļamaize, atklājot pašu novada un visas Latvijas burvību!

„Nāc ārā!
Kalnā pakāpies vai tornī
Un skaties – tava tēvu zeme zied.
Ir pavasars. Sēd saule zelta tronī
Un savā spozmē visvarena šķiet.
Nāc novelc drūmumu kā melnas drēbes,
Ir dāvana šo dienu līdzdzīvot –
Bērzs purina kā kumeļš zaļas krēpes,
Dārzs visiem baltu ziedu roku dod.
Nāc, acis izslauki ar valgu vēju,
Ar savu sāpi tīksmināties stāj!
Tā pasaule, kur kādreiz senāk smējies
Un priecājies,
Tev otrreiz jāatklāj!”

Populārs seriāls dabas draugiem

Vasarā nevienam vairs nav vēlmes stundām ilgi dzīvoties pie TV ekrāniem, jo ir taču tik daudz darāmā – gan dārzā, gan sētā; jāsteidz baudīt saules stari, jāizplāno arī kāds tuvāks vai tālāks ceļojums ar ģimeni – jāuzrāpjas lielākajam Latvijas akmenim pikpaunā, jāapkāpj dižākais ozols Latvijā, jāizbauda vismaz viena vasariņa nakts teltī, bet varbūt kādu vakaru jāklūst tik vieglprātīgam, ka jānoliec visi nepadarāmie lauku darbi pie malas un jāaizbrauc tepat uz Seces/Staburaga pludmali vai Jaunjelgavas promenādi, lai vērotu ikvakara bezmaksas izrādi – saulrietu pie ūdeņiem... Kad tikpat kā ir iespējams paņemt sauli plaukstā un smelties zeltu rudens un ziemas drūmajiem, tumšajiem vakariem!

Bet atgriezoties pie stāsta par TV ekrāniem un iemīļotajiem seriāliem, kad lielākā daļa skatītāju savu vasaras rošības un aizņemības dēļ retu reizi vairs paņem TV pulti rokās, tomēr ir kāds seriāls, par kura kaislīgiem faniem nu jau kādu laiku kļuvuši vairāki man pazīstami dažāda vecuma un dzimuma cilvēki. Viņi katru dienu izbrīvē pāris minūtes laika, lai pavērotu notikumu pavērsienus un galveno personāžu tēlojumu neparastā seriālā, kas skatāms virtuālajā vidē vietnē www.dabasdati.lv – sadaļā „Skaties tiešraidī!”. Lai gan putnu vērošana/putnu dzīves izziņāšana Latvijā nav īpaši populārs hobijs, turklāt dati liecina, ka galvenokārt šī hobijs piekritēji ir stiprā dzimuma pārstāvji, tomēr, ja tiek piedāvāta iespēja putnus vērot netupot kādā asinskāriem odiem pārbagātā krūmāžā vai augstā putnu vērošanas tornī, zinātkāro putnu dzīves izziņātāju pulks kļūst krietni vien lielāks.

Vietnē www.dabasdati.lv (sadaļā „Skaties tiešraidī!”) galvenie tiešraidē apskatāmie varoņi ir putni – jūras ērglis, vistu vanags, zivjērglis, lielais dumpis un melnais stārķis, īpaši tuvs un absolūts favorīts skatījumu ziņā mūsu pusē ir kļuvis melnais stārķis – šo konkrēto melno stārķu pāri mēs uztveram par savējo – par Sēlijas melno stārķu pāri, jo, kā vēsta ieraksts vietnē www.dabasdati.lv, šī melnā stārķa ligzda atrodas Zemgalē (reģionā starp Jaunjelgavu, Jēkabpili un Ērbergi), tā ir būvēta nelielas upītes krastā augošā vecā ozolā. Melno stārķi ir laimējis dabā redzēt vien retajam, šī putna statuss Eiropā ir raksturots kā „Reta suga”, Rīgas Zooloģiskajā dārzā melnie stārķi tiek turēti jau kopš 1950-tajiem gadiem un pēdējo desmit gadu laikā no šiem, zoodārzos grūti pavairojamajiem putniem, izdevies iegūt vairākus veiksmīgus perējumus. Starp citu, 2 melnie stārķi ir attēloti viena Latvijas pagasta – Dmenes pagasta (atrodas Daugavpils novadā) – ģerbonī, jo melnie stārķi ligzdo ne tikai Sēlijā.

Par notiekošo melnā stārķa un citu tiešraidē redzamo putnu ligzdā es plašāk gan nerakstīšu – jo visu varēsiet apskatīt paši – taču sižets mainās ik pa mirkli, un šī ir lieliska iespēja iepazīt tuvāk gan izslavētā vistu zagla, gan Sēlijas melno stārķu pāra, gan citu putnu sadzīvi!

Viesmīlīgajam Seces ķiršu dārza saimniekam J. Akurateram – 140

Laikmetā, kad Latvijas teritorijā mašīnas bija retums, daudziem nācās mērot lielus atālumus kājām; tie, kuriem piemita talants aprakstīt pa ceļam redzēto, ir arī atstājuši daudzus jūsmīgus aprakstus/ dzejoļus par Latvijas skaistumu; nesenā pagātnē dzimtās zemes kājām iešanas prieks piemita Imantam Ziedonim, redzētais tika iemūžināts „Kurzemītē”, „Leišmalītē”.

Reiz Secē pie skolotāja Frīdriha Mālberga 1858. g. ciemojās topošais Dainu tēvs – Krišjānis Barons; tā reiz 20. gs. sākumā ceļu gar Daugavu pie dzejnieka, rakstnieka, politiķa, viena no neatkarīgās Latvijas dibināšanas iniciatoriem – Jāņa Akuratera, kuram šogad janvārī apritēja 140 – mēroja 3, kā viņi paši sevi nodēvējuši, jautri ceļinieki – dzejnieks Jānis Ziemeļnieks ar visu fotoaparātu, dzejniece Marija Urnežus un dzejnieks, tulkotājs – Kārlis Eliass, kurš arī laikrakstā „Latvijas Kareivis” rakstā ar nosaukumu „Svētvakars Zemgales dzejnieka mājās” ir aprakstījis savu ciemošanos dzejnieka mājās Seces pagasta „Birzniekos”:

„Seces Birzniekus un viņu saimnieku Jāni Akurateri secieši labi pazīst. Par to esmu pārliecinājies jau agrāk, kad pirmo reizi gāju tagad jau pazīstamo ceļu. Caur zaļām vasarāja druvām un vītulu ceļu iekļūstam dzejnieka mājās. Pats mājas tēvs nāk pretī un tūliņ ved ķiršu dārzā. Tas Birznieku lepnums. Ātri pienāk vakars. No netālās Seces baznīcas skan svētvakara zvans.

Pārnākšņojuši Birzniekos, no rīta jau domājām doties uz Staburagu, bet dzejnieka kundze bez pusdienām neļauj iet. Pats mājas tēvs veikli paķer trepes un drīz vien no ķiršu koka nones vesulu kurvi ar ogām.”

Pats jubilārs J. Akuraters par Secē pavadīto dzīves posmu stāsta: „Gadi, kurus es tur pavadīju, bija visražīgākie darba ziņā, jo Birzniekos un pa daļai tēva mājā Dignājas Beitānos ir sarakstīti mani dzeju krājumi “Sirds varā” un pa daļai „Dienu prieks”, bez

tam daudz stāstu, vairākas poēmas un dramatiskie darbi „Lāču bērni”, „Ķēniņa meita”, „Kurzemē”, „Kaupo”, „Saules gredzens” un tēlojumi „Puķes Ziemeļos” un „Deģoša sala”.

J. Akuratera dzimtas kokā ir arī levas Akurateres – spēka dziesminiece, ar atmodas gēnu; J. Akuraters ir viņas vectēva brālis. Kādā no intervijām I. Akurateres par savu vectēva brāli stāsta: „Jānis Akuraters bija karojošais dzejnieks (labā nozīmē), pirmais Latvijas kultūras ministrs, viņš piedalījās valdības veidošanā, un pie viņa mājās visus padomju gadus, starp citu, glabājās noslēpts sarkanbaltsarkanais karogs, kuru pirmo reizi pie Brīvības pieminekļa nesa brīvdomīgie latvieši vēl pirms oficiālajiem Atmodas gadiem.”

„Dzīve pastāv no bezgalīgām garlaicīgām dienām un ātriem skaistiem momentiem, kas kā ziedi pa gaisu aizlido, vēja rauti. Ja to nebūtu, neviens nedzīvotu. Jāmeklē vairāk tādi momenti – tas ir vienīgais, kas glābj dvēseli.”

/J. Akuraters/

Daži tūrisma jaunumi iz Sēlijas – Aknīstes, Ilūkstes un Viesītes novadā

Aknīstes novada Gāršenes pilī vasaras sezona atklāta ar skaisti izremontētu pils zāli un pils parkā atklāta jauna Krēslas stundas taka, kur apmeklētājus sagaidīs rūķi, tālr.: 26457960 (Lāsma)

Ilūkstes novadā gribam minēt divus jaunumus tūrisma jomā. Dvīetes pagastā Glaudānu ģimenes **zooloģiskais dārzs**, kurā var iepazīties gan ar strausiem, pīlēm, zosīm, tītariem, gan citiem dzīvniekiem. Prodes pagastā apskatāms **Briežu dārzs**. Kontaktinformācija: 26379514 (Dace).

„Godinot Latvijas fotogrāfijas pamatlicēja Viesītes novadnieka Mārtiņa Buclera piemiņu viņa 150. gadskārtā, atjaunosim Mārtiņa Buclera iedibināto tradīciju – Ceļojošo fotoalbumu. Vairāk nekā pirms simts gadiem viņš aicināja dokumentēt savas tautas dzīvi. Arī mēs aicinām fotografēt Sēliju, tās skaisto dabu, cilvēkus un notikumus. Aicinām sūtīt mums savas fotogrāfijas uz e-pastu fotoalbumsseliija@gmail.com, norādot fotogrāfa vārdu, uzvārdu, darba nosaukumu, vietu un laiku. Tiks ievērotas autortiesības. Digitālā e-fotoalbuma „Mūsu Sēlija” demonstrēšana notiks šā gada decembrī – Mārtiņa Buclera mēnesī – Viesītes Kultūras pilī.”

Viesītes kolēģe Ligita Levinska raksta par sakopto Miklavānu dižozolu: „Mūsu jaunais objekts: **Miklavānu dižozols** (apkārtmērs 7,2 metri). To atbrīvojām kopā ar Gunti Eniņu. Procesā gan vēl ir norādes zīmes izvietošana. Blakus ir arī citi iespaidīgi ozoli, bet šis tad ir centrālais objekts.”

Viss dižozola sakopšanas process aprakstīts plašāk <http://www.muzejsseliija.lv/?p=4976>.